అతిథులు, నన్ను కడతేర్చాలి" అన్నాడు వినమ్రంగా. మాలో ఎంతమంది కడకంటా సుబ్బారావు వ్రతానికి తోడ్పడి తరిస్తామో తెలీదు కాని అతని అతిథి పూజకి, పెసర దీక్షకీ జోహారు పలికి నమస్కారం పెట్టాం. మిగతా మిత్రులని పంపి సుబ్బారావుకి గుర్తుచేస్తూ "పెసరట్టు వేసే సుముహూర్తం గుర్తుకువస్తుంది కాని పెళ్ళివారు అమ్మాయిని చూడడానికి 10-45కి వస్తామన్నారు గుర్తుందా?" అన్నాను.

"కంగారుపడకురా. అన్నీ సవ్యంగానే జరుగుతాయి. కూడా వుండి పెళ్ళివారిని తీసుకురమ్మనమని మా పెద్దవాడిని పంపానులే. నువ్వు కాస్త పెసరాయాసం తీర్చుకో" అన్నాడు సుబ్బారావు. వెంటనే లోపలికి చూస్తూ "ఇల్లు అంతా సర్దు. కాస్త పెసర కళ వుట్టిపడేలా సర్దు శ్యామలా" అని అరిచాడు.

"పెసర కళ అంటే" అన్నాను నేను.

"అదా పెళ్ళి కళలాంటిదిలే. నీ కర్థం కాదు. ఇడ్లీ కళ నాలుగు రోజులుంటుంది. పెసర కళ మెరుపులా మెరుస్తుంది" అన్నాడు గుంభనంగా.

అనుకున్న సమయానికి పెళ్ళివారొచ్చారు. సుబ్బారావు ఏర్పాట్లు ఘనంగా చేశాడు. బాదం ఖీర్ అనుపానంగా ఏర్పాటుచేశాడు. "మొహమాటం లేకుండా మీరు పెసరట్లు కూడా తిని మా ఆతిథ్యాన్ని మన్నించాలి" అన్నాడు సుబ్బారావు.

పెళ్ళికుమారుడి తండ్రి "తప్పకుండా బావగారూ. ఎన్ని రోజులైందో పెసరట్టు తిని. సుబ్బమ్మగారని మా అమ్మమ్మగారు గతించి రెండేళ్ళయింది. అప్పటినుంచీ మా ఇంట మినపట్టే. మంచి పెసరట్టు కోసం ఆకాశం లోకి చూస్తున్నాను" అన్నాడు.

పెళ్ళికుమారుడికి సహితం పెసరట్టు నచ్చింది. సుబ్బారావింట్లో పెసరట్టు నచ్చనివాడు, నోరున్నవాడు కాదు. జిహ్వ చచ్చినవాడికి పూర్వ స్మృతులొస్తాయి. సాదా పెసరట్లు తిన్నవాడు సహితం గులాబీరంగులో వేయించిన వుల్లి అట్టు కంచిపట్టు చీరలా అందుకుంటాడు. వాడిది అంతటి పెసర సంప్రదాయం. దేశంలో పప్పు పండగానే సరా, దానిని ఆదరించేవారు, పెనం మీద అలంకరించి సిద్ధం చేసే సాత్వికులు, కుశలురు అయిన గృహస్థులుండవద్దూ. ఆరగించి అరాయించుకోగల కుక్షి తీర్థులుండవద్దూ. సుబ్బారావు ఏ పెసరచోళుని కాలంనాటి పాకమంత్రో అయి వుంటాడు. ఇక వాడింట పెసరట్టుకి పేరు పెట్టగల పెళ్ళివారు కూడా వుంటారా? పరమ ద్రావిడ సంస్కారమైతే తప్ప.

పెళ్ళికుమారుడి తల్లి ముక్కలకేసి చూసి ఓ పక్కకి నెట్టి, అట్టు పీకి "బాగా పోశారు, కొంచెం ఆవకాయ తెండి" అంది శ్యామలకేసి ఎంతో మర్యాదగా చూస్తూ.

పెళ్ళికుమారుడు ఈ పలచగా వున్న ఉల్లిపొర కాగితం లాంటి అట్టుని పరిశీలిస్తూ "బాగా పలచగా బావున్నాయండి, రెండు మూడు ఒకేసారి తీసుకురండి. నాకు మొహమాటం లేదు" అంటూ ఆ చేతిలోని పెసరట్టుని చేగోడీ చుట్టినట్టు చుట్టి, చుట్టముక్కను ముందు పళ్ళతో కొరికినట్టు కొరికి ఆస్వాదించసాగాడు.

మధ్యవర్తి వదనంలో ఆనందం తారసలాడింది.

పెళ్ళి చూపులయ్యాయి. సుబ్బారావు పెద్ద కొడుకు బస్సు స్టాండు దాకా వెళ్ళి పెళ్ళివారిని దింపివచ్చాడు. ఒక అరగంట తర్వాత మధ్యవర్తి వచ్చి "సుబ్బారావు గారూ! పెళ్ళివారు మీ మర్యాదకి ముగ్ధులయిపోయారనుకోండి. అమ్మాయి అదృష్టవంతురాలు. అమ్మాయి అబ్బాయికి నచ్చింది. పెళ్ళివారికి మీ మర్యాదలు నచ్చాయి. ఇంక పై విషయాలు మాట్లాడుకోవడానికి ఎప్పుడు వచ్చేదీ మీరు తెలియచేయడమే తరువాయి" అన్నాడు.

శ్యామల, నేను ఎంతో ఆనందించాం. సుబ్బారావు వ్రతం ఫలించింది కాని సుబ్బారావు అదోలా "మనకా సంబంధం వద్దులే. నా కూతురు అక్కడ సుఖపడుతుందని నేను అనుకోను" అన్నాడు.

మధ్యవర్తితో బాటు నేనూ ఆశ్చర్యపోయాను. "అదేమిటిరా? లక్షణమైన ఉద్యోగం పిల్లవాడిది..." అనబోతున్నాను.

"అన్నీ బాగానే వున్నాయిరా. కాని నా మనసు ఎందుకో నచ్చుకోవడం లేదు. నేను నిత్య పెసరారాధకుడిని. నా కూతురా! పెసర పప్పైనా లేనిదే మెతుకు ముట్టదు. సహస్ర పెసరోదయ తపస్సులో నా ఇల్లు ఆశ్రమం లాటిది. వారిల్లు అంటావా? నట్టి మినప కూడు గూడులా వుంది. రెండు సంవత్సరాలుగా మినపట్టు తప్ప ముట్టని కుటుంబం అది. ఆవిడ చూశావా? పెళ్ళికుమారుడి తల్లి- పెసర బద్దలు మాదిరి, ఎంతో కౌశల్యంతో శ్యామల తరిగిన ముక్కల్ని పక్కకి నెట్టింది. నెట్టినందుకు కాదురా నా బాధ! పెసరట్టు బాగా పోశారంది. పెసరట్లు వేస్తారు. మినపట్టు పోస్తారు. ఈ క్రియాభేదం తెలియనివారురా! పైగా... ఆవపిండి అడిగిందిరా పెసరట్టులోకి... నంచుకోవడానికి! మరి పులిసిపోయిన మినప రొట్టె అనుకున్నదో, వుడకని వూతప్ప మనుకున్నదో నంచుకోవడానికి వూరగాయ అడిగిందిరా. పెసరట్టు- ఇంట వేసిన పెసరట్టు, వేడిగా వున్న పెసరట్టులో నంచుకోవడానికి ఆవకాయ కావలసి వచ్చిందిరా. పోనీ పిల్లవాడిని చూదామంటే, అండమానులో ఆటవికులు మాంసముక్కల్ని నోట పెట్టినట్టు పెసరట్టుని నలిపాడురా. ఆంగ్ల దొరసానులు ఆమ్లెట్టు చుట్టి కొరికినట్టు పెసరట్టుని చుట్టాడురా. ఇంతకంటె అపసవ్యం ఎక్కడైనా వుంటుందా చెప్పు? పైగా దొంతులుగా రెండు మూడు కలిపి తింటాడుట. అదెక్కడి సంస్కారంరా? ఇదేమైనా సవర్త బంతి అనుకున్నాడా, ఆడపిల్లల పేరంటమనుకున్నాడా? పెసరట్టు తింటున్నాం అని తెలియని ఒక అమాయకుడి చేతికి పెసర తీగలాంటి నా కూతురిని ఎలా అప్పగించమంటావురా? మనకా మినప సంప్రదాయపు సంబంధం వద్దురా. పెసరట్టుని గౌరవించలేని కుటుంబంలో నా పెసర లక్ష్మిని పడేయలేమురా" అన్నాడు సుబ్బారావు ఎటో చూస్తూ.

పవిత్రమైన అగ్నికి కిరసనాయిలు పోసి హోమం చేస్తున్నట్లుంది సుబ్బారావుకి.

శ్యామల కళ్ళలో మాత్రం లావు శనగలంత కన్నీళ్ళు. "ఇంకా ఈ వ్రతం 996 రోజులుంటుంది అన్నగారూ!" అని నాతో అంటూ చెంగుతో కళ్ళను కుక్కుకుంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

కాలమ్ దాటని కథ

ఆఫీసు పని ముగించుకొని అలసటగా ఇంటికి చేరిన సీతాపతి ఉస్సురంటూ సోఫాలో కూలబడ్డాడు. కమ్మని వాసన నాసికా పుటాలను పలకరించడంతో కళ్ళు తెరిచిన అతనికి ఎదురుగా తెల్లచీర, మల్లెపూలతో మనోహరంగా నవ్వుతూ శ్రీమతి జానకి కనిపించింది. చిత్తయిపోయిన సీతాపతి బుర్రలో పురుగులా అనుమానం. ఇలా చేసిందంటే సతీమణి దేనికో టెండరు పెట్టిందన్నమాటే.

సీతాపతి అనుమానాన్ని వమ్ము చేయలేదు శ్రీమతి. ఆ రాత్రి మంచి సమయంలో చల్లగా పతిదేవుడి గుండెను సవరదీస్తూ, "ఏమండి నిన్న బజారులో షో కేసులో బొమ్మకు కట్టిన చీర కొనిపెట్టరూ, అది కొత్త ఫేషనట. పక్కింటి సుజాత కూడా మొన్ననే కొంది." భార్య గారాల కోరిక సీతాపతి గుండెల్లో శతఘ్నుల్ని పేల్చింది. ఈ పక్కింటి కాలేజీ అమ్మాయి సుజాత ఒకత్తి దొరికింది, కాలేజీ అమ్మాయి కాబట్టి ఫేషన్లు బాగా తెలుస్తాయని పెద్ద క్రేజు జానకికి. ఆ అమ్మాయిని అన్నిట్లో అనుకరిస్తుంది. పోనీ కోరిక తీరుద్దామా అంటే అమ్మో నసేమిరా లాభంలేదు. ఈ నెలే బుజ్జిగాడి

విరుగుడు

కాన్వెంటు ఫీజుకని బాగానే తుప్పవదిలింది. చెల్లెలి పెళ్ళికి, ఇల్లు కట్టడానికి ఆఫీసులో, బయటా చేసిన అప్పుల తాలూకు వడ్డీ కోసం జీతంలో సగం కోతే. ఈ పరిస్థితులలో అంత ఖరీదైన చీరంటే మాటలు కాదు, కాదంటే భార్యామణి రణరంగం సృష్టిస్తుంది. ఆలోచించగా మెరుపులాంటి ఉపాయం తట్టింది. హుషారుగా "అలాగే వచ్చేవారం తీసుకొందాం" అని పెళ్ళానికి హామీ ఇచ్చేశాడు సీతాపతి.

మరునాటిరోజు సాయంత్రం హడావిడిగా భార్యను బయటికి పిలిచి, "జానకీ చూడు" అన్నాడు. చూసిన జానకి ముఖం చిరాగ్గా ముడుచుకొంది. మూతి మూడు వంకర్లు తిప్పింది. పక్కింటి సుజాతా వాళ్ళ బామ్మగారు ఆ చీర కట్టుకుని గుడికి వెళ్తోంది. 'ఆ, అన్నట్లు ఆ చీర కొందాం అన్నావు వెళ్దామా' అంటున్న భర్తవైపు విసుగ్గా చూస్తూ నాకా చీరేం అక్కర్లేదు. ముసలమ్మలు కూడా కడుతుంటే అదేం కొత్త ఫేషను అంటూ విసురుగా లోపలికి పోయింది జానకి. 'అమ్మయ్య' హాయిగా నిట్టూర్చాడు సీతాపతి. ముసలివాళ్ళు చేసే పనులు చెయ్యాలన్నా, వాళ్ళు కట్టే లాంటి బట్టలు కట్టాలన్నా ఒళ్ళుమంట జానక్కి. తనకి కూడా ముసలితనం అంటగట్టేస్తారేమో అని తగని భయం. ముసలితనం తన దరిదాపుల్లోకి రాకుండా తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొంటూంది. భార్యామణి బలహీనత తెలిసి వున్నవాడు కాబట్టి సీతాపతి పక్కింటి సుజాతను 'చెల్లెమ్మా ఈ గండం గట్టెక్కించు' అని ప్రాధేయపడ్డాడు. ఫలితంగా ఆ రోజు సుజాత వాళ్ళ బామ్మ వద్దని మొత్తుకొంటున్నా వినక ఆ చీర కట్టబెట్టి సీతాపతిని రక్షించింది.

— దోసపల్లి రాజేశ్వరి